

1. APROXIMACIÓ A LA FILOSOFIA

Per què filosofia i ciutadania a 1r de BAT?

- Per tenir “cultureta general” i conèixer els pensaments que formen part de la tradició cultural a la qual pertanyem.
- Desenvolupar estratègies mentals i intel·lectuals (escoltar, debatre, comparar, tenir una actitud crítica). → PER OBRIR LA MENT (anar veient punts de vista i crear-nos el nostre)
- Per trencar les cadenes de la ignorància (eliminar prejudicis, estereotips, arguments d'autoritat – ESDEVENIR MÉS LLIURES
- Per evitar que ens prenguin el pèl –ARMA DE DEFENSA PERSONAL (mental)
- Per exercir la CIUTADANIA (ser plenament ciutadà) en un país democràtic. (tinc drets, com ara votar -> votar a qui governi pensant en la societat – em cal CRITERI).
 - No com súbdits. Hem de creure que tenim poder. Recordar als de dalt que els hi hem posat nosaltres.
- Per fonamentar la pròpia ètica
 - Elecció dels valors (principis personals)
 - Modelar el propi caràcter (manera de ser)

Estudiem filosofia per a **COMPRENDRE, VALORAR I CRITICAR** amb més precisió **EL QUE SOM, EL QUE EXPERIMENTEM I EL QUE SENTIM** sobre:

- Nosaltres mateixos
- El món que ens envolta

PER CRÉIXER PERSONALMENT

La filosofia s'aprèn però no s'ensenya

*La filosofia és una activitat que NEIX DE LA VIDA HUMANA perquè a més d' "ocupar-nos de viure", ens "preocupem de viure".

VIDA ANIMAL	VIDA HUMANA
<p>Els animals s' "ocupen de viure".</p> <p>S'ocupen de SOBREVUIRE -de satisfer les necessitats bàsiques.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Alimentació ○ Aparellament ○ Refugi ○ Descans etc. 	<p>Les persones es "preocupen de viure".</p> <p>Es preocupen de satisfer les necessitats PENSANT QUINA ÉS LA MILLOR OPCIO (amb criteri)</p> <p>*Quan sobreviure és difícil- ens ocupem de viure</p> <p>*Quan sobreviure és fàcil- tenim més possibilitats, podem triar, ens preocupem de viure.</p>
<p>Els animals estan enganxats a la realitat.</p> <p>Entre ells i la realitat (món, entorn) només hi ha RESPOSTES INSTINTIVES.</p> <p>Davant d'un estímul, responen segons la programació genètica (NO PENSEN).</p> <p>NO TENEN OPCIONS</p>	<p>Els humans no estan enganxats a la realitat.</p> <p>Entre ells i la realitat hi ha MÚLTIPLES OPCIONS i múltiples interpretacions possibles.</p> <p>Pertanyem a un món simbòlic.</p>

- Si vivim sols, tenim possibilitats de "PREOCUPAR-NOS?"
No. Tots tenim una raó individual que necessita raonar amb altres raons.

KANT → ATREVEIX-TE A PENSAR (per aprendre a filosofar)

- Tingues la ment oberta
- Practica la crítica
- Sigues curiós
- Tingues la capacitat de sorprendre't (t'hi fixes, et sorprrens perquè et crida l'atenció, et preguntes el perquè)
- Arrisca't a pensar que potser t'equivoques (aquells que et porten la contrària i et fan pensar diferent et donen possibilitats d'aprendre).
- Gosa anar contra corrent, arrisca't a quedar-te sol i actuar en conseqüència per a desemmascarar prejudicis, estereotips i idees equivocades.
- Sigues tenaç, no defalleixis.
- Segueix un mètode de treball rigorós. Tot té un perquè.

Recompensa del filosofar

CRÉIXER. ASSOLIR LA LLIBERTAT (la majoria d'edat de Kant)

- Qui es qüestiona sobre el món i sobre ell mateix pot TRENCAR LES CADENES DE LA IGNORÀNCIA que li impedeixen SER LLIURE. Pot prendre decisions sobre COM VOL SER I COM VOL VIURE.

Naixem amb un temperament però ADQUIRIM UN CARÀCTER (el caràcter modela el temperament).

Característiques de la filosofia

1. És una ACTIVITAT INTEL·LECTUAL I CRÍTICA que planteja:

- **PROBLEMES TEÒRICS:** Fan referència al coneixement, al **saber**.
 - **Metafísica:** Es preocupa per la **realitat**.
 - **Epistemologia** (gnoseologia): Es preocupa pel **coneixement**. Analitza com evoluciona la ciència i els seus punts febles. Planteja teories que en una època tenen sentit i en altres no.
 - **Antropologia:** Es preocupa per l'**ésser humà**.
 - **Lògica:** Analitza **l'estructura dels raonaments correctes**. (premissa+premissa= conclusió)
- **PROBLEMES PRÀCTICS:** Fan referència als principis (valors), al **saber fer**.
 - **Ètica:** planteja els **principis d'un mateix**.
 - **Política:** planteja els principis en col·lectivitat.

2. Analitza els sentits i les raons, es construeix en el diàleg, i aspira a la màxima racionalitat i veritat.

-A partir del diàleg prenem consciència de la qualitat dels arguments de les diferents raons (a través de la paraula) .

enRAOnar = diaLOGOS (a través de la PARAULA)

-Només des d'una perspectiva crítica (tenint en compte els punts de vista dels altres) podem aspirar a la racionalitat i a la veritat.

3. Es planteja els eterns problemes de la humanitat.
4. Neix d'una admiració (desconcert), seguida d'un desig d'abandó de la ignorància (recerca de respostes).

Utilitats de la filosofia

Proporciona pautes o models per fer bon ús de la RAÓ TEÒRICA i la RAÓ PRÀCTICA.

RAÓ TEÒRICA (veritat - mentida) CONEIXEMENT	RAÓ PRÀCTICA (bé o malament) SABER FER
Ens permet pensar amb ordre i criteri. Ens dona la <u>capacitat de conèixer</u> .	Ens permet <u>actuar en conseqüència, prendre decisions i fer judicis</u> .
UTILITAT TEÒRICA	UTILITAT PRÀCTICA
Dona <u>respostes raonables</u> i ens prevé dels errors i els prejudicis (conèixer la veritat).	Aspira a descobrir la <u>millor forma de vida</u> d'acord amb la raó.
<u>Satisfà la curiositat intel·lectual</u> amb respostes raonables.	Ensenya a <u>avaluar les situacions</u> per a prendre decisions a l'hora d'actuar.
<u>Marca els límits del que sabem</u> , podríem saber o mai no sabem.	Identifica els <u>valors de la convivència</u> (permet el desenvolupament de la personalitat cívica).
Ajuda a respondre preguntes, trobar respostes (és <u>l'avantsala de la ciència</u>).	

La filosofia i altres modalitats de coneixement

La filosofia és un saber amb :

-ENFOCAMENT: Reflexiu i crític.

-MÈTODE: Anàlisi, raonament i discussió.

-RESULTATS: Conjunt d'idees argumentades que aspira a una racionalitat màxima i a la veritat.

LA FILOSOFIA I EL CONEIXEMENT ORDINARI		
SEMBLANCES	Parteixen de la INFORMACIÓ SENSIBLE (observacions i experiències captades pels sentits) 	
	FILOSOFIA	CONEIXEMENT ORDINARI (experiència del dia a dia)
DIFERÈNCIES	Racional. (desconfia de les dades dels sentits i de les opinions mancades de raó) Té fonaments (busca el perquè) És rigorosa(precisa) (idees argumentades, aproximades i discutides) ACTITUD CRÍTICA (racional, fonamentada i rigorosa)	Irracional. Construït a partir de les dades dels sentits i les opinions més comunes (es fia de les coses tal i com les veiem). Quan les afirmacions són vertaderes, no es sap perquè ho són. (no es pregunta l'origen, desconeix les causes) Es basa en observacions i experiències no rigoroses (no precises). ACTITUD ACRÍTICA (irracional, no fonamentat i espontani)

LA FILOSOFIA I LA CIÈNCIA

SEMBLANCES	Són racionals, rigorosos i metòdics.	
	FILOSOFIA	CIÈNCIA
DIFERÈNCIES	<p>No està en condicions de provar o verificar els resultats.</p> <p>Qüestions abstractes i generals. (obliguen a plantejar-s'ho tot)</p> <p>No sabem el camí que cal seguir per respondre-les.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Desacord en el plantejament i en els resultats.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Desavinences entre filòsofs.</p> <p>*Admet crítica.</p>	<p>El coneixement científic pot ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PROVAT (ciències formals, resposta basada en càlculs) • DEMOSTRAT/VERIFICAT (ciències experimentals, resposta basada en observacions) <p>Qüestions concretes i particulars. (requereixen informació a nivell reduït)</p> <p>Segueixen el mètode científic estricte (plantejaments universals).</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Mateix resultat.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Consens entre científics.</p> <p>*No accepta opinions.</p>

LA FILOSOFIA I LA RELIGIÓ		
SEMBLANCES	<p>Interès pels grans enigmes de l'existència. (origen del món, raó de l'existència humana, sentit de la vida i explicació del dolor i la mort.)</p> <p>Recomanen com s'ha de viure o enfocar la vida.</p> <p>És difícil definir els dos conceptes amb claredat (difícil delimitar).</p>	
	FILOSOFIA	RELIGIÓ
DIFERÈNCIES	<p>Es fonamenta en el raonament i la discussió.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Resultat dubtós i provisional.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p><u>Investiga racionalment les veritats</u>, ho qüestiona tot. (ACCEPTA LA CRÍTICA)</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Els consells filosòfics són opinions fonamentades i flexibles.</p> <p><i>“La mort no és res per als éssers vius, perquè són vius. Res per als morts, perquè ja no hi són.” – Epicur</i></p> <p>Estudia aquest món.</p>	<p>Es fonamenta en la fe.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Solucions definitives que es pretenen vertaderes.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p><u>Ofereix veritats.</u> (ÉS UN SISTEMA TANCAT)</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Els codis religiosos són prescripcions que no són discutides (no admeten la crítica racional). DOGMA</p> <p>Ofereix prolongació de la vida després de la mort.</p> <p>Experiència del que és sagrat (van més enllà del que és natural).</p>

*DOGMA: Veritat inqüestionable. No va amb el sentit comú però els creients l'accepten.

Teresa Forcades-

“Creure o no creure és compatible, no depèn del grau de coneixements”.

LA FILOSOFIA I L'ART		
SEMBLANCES	<p>Són mitjans d'expressió a través dels quals es pot representar el món i interpretar-lo.</p> <p>Comuniquen idees i expressen inquietuds - exterioritzen intencions del filòsof o artista</p>	
	FILOSOFIA	ART
DIFERÈNCIES	<p>Recerca veritats. Té una finalitat cognitiva o epistemològica (conèixer).</p> <p style="text-align: center;">FINALITAT COGNITIVA</p>	<p>El missatge artístic es duu a terme amb l'objectiu de crear bellesa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fins s. XVIII (bellesa=bonic) - Romanticisme: bellesa de la lletjor. <p style="text-align: center;">FINALITAT ESTÈTICA</p>

-
- CISTELLA EMPÍRICA: Resposta basada en observacions. (experiments) RESULTATS DEMOSTRATS.
 - CISTELLA FORMAL: Resposta basada en càlculs. RESULTATS PROVATS.
 - CISTELLA "INTERMÈDIA" = FILOSOFIA: Manté la perplexitat(curiositat) per la realitat. RESPOSTES QUE NO ES TROBEN NI AMB OBSERVACIONS NI CÀLCULS. Ni induccions (coneixement a partir de dades) ni deduccions (conclusions a partir de conceptes generals).